

d ů v o d e c h:

(Obě strany napadají výši přiřčeného bolestného, jež se žalovaným zdá býti přílišným, kdežto žalobkyně pokládá je za nízké, ocitajíc se při tom arci v rozporu s obsahem své dovolací odpovědi, v které se staví na stanovisko, že výrok nižších soudů o výši bolestného v třetí stolici vůbec již přezkoumati nelze. Toto stanovisko není ovšem správné; dovolací soud jest vázán toliko skutkovým zjištěním, na jehož základě nižší soudy určily bolestné, ale přísluší mu právo zkoumati, zda přisouzené bolestné jest přiměřené okolnostem takto zjištěným (§ 1325 obč. zák.). Bera za základ to, co o způsobu, míře a trvání bolesti žalobkyně a o jejích osobních a životních poměrech, jakož i o všech ostatních okolnostech, přicházejících v úvahu pro výměru bolestného, v rozsudcích nižších soudů skutkově bylo zjištěno, uznává také dovolací soud přiměřeným bolestné 300.000 Kč, z něhož bylo žalobkyni přisouzeno 200.000 Kč, když žalobní nárok dle právoplatného mezitímního rozsudku duvodem jen co do dvou třetin trvá po právu. Žalovaní napadají dále přisudek 5% úroku z bolestného za dobu od podání žaloby — 26. října 1920 — do 6. května 1922 — kdy žalobkyně číselně uplatnila bolestné — než ani v tom směru nelze jim dáti za pravdu. Vůči vývodům dovolacího spisu žalovaných připomíná se toto: Lze připustiti, že přisouzené úroky v pravdě nejsou úroky z prodlení, nýbrž úroky procesní. Nehledíc k žalobám dílčím, netvoří rozsudek nového práva, nýbrž určuje sporný poměr právní, má tedy ráz deklaratorní, nikoli konstitutivní. To platí také o žalobách o náhradu škody, třebaže soudce teprve stanoví částku, příslušející žalobci. Také rozsudek, odsuzující žalovaného k zaplacení částky takto určené, má ten význam, že žalovaný měl žalobci nahraditi přisouzenou částku. Jest obecným právním pravidlem — došedším výslovně výrazu zejména i v §u 338 obč. zák., že žalobce, vysoudí-li při, má obdržeti vše, co by měl, kdyby byl při zahájení sporu úplně býval uspokojen. Vzhledem k tomu nezáleží v tomto případě na tom, že žalobkyně v žalobě, vyhradivši si uplatnění nároku na bolestné, neuvedla hned jeho číselné výše, aniž na tom, kdy mohla aspoň přibližně tak učiniti. K tomu žalobkyně, dokud bylo jednáno pouze o důvodu nároku, ostatně neměla ani příčiny. Jakmile však o duvodu nároku právoplatně bylo rozhodnuto, ihned — podáním ze dne 6. května 1922 — uvedla číslici požadovaného bolestného.

Čís. 3957.

K bedlivosti řádného obchodníka (čl. 282 a 344 obch. zák.) náleží jen znalost všeobecných, nikoliv však speciálních, časově obmezených a jen pro některé odběratele význam majících tarifních předpisů.

(Rozh. ze dne 11. června 1924, Rv I 459/24.)

Žalovaný zaslal žalobci 18 vagonů mouru. Na dopravném bylo zaplaceno 17.166 Kč 60 h. Tvrdě, že žalovaný, opomenuv udati, že mour byl pouze velikosti 5 mm, způsobil, že nebyla poskytnuta 25%ní sleva

dopravného stanovená pro mouř do 5 mm, domáhal se žalobce na žalovaném náhrady škody. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Žalovaná strana byla povinna, by, odesílajíc jednotlivé vagony uhelného mouřu, zařídila vše tak, by obchodní zájmy žalobcovy byly pečlivě opatřeny. Do souboru této pečlivosti náleží také, by vyplnění nákladního listu o každém z vagonů stalo se způsobem, který jest jednak dopravními ustanoveními předepsán, jednak jest žalobci hospodářsky prospěšný. Jakmile byl železnici podle Šu 6 dopravního řádu pro železnice (nařízení vlády republiky Československé ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n.) vyhlášen způsob o označování uhelného mouřu — prachu — velikosti zrna nejvýše 5 mm v čís. 28 věstníku pro železnici a plavbu dne 8. dubna 1922 pro nákladní list při dopravě tohoto zboží, byla žalovaná jako odesílatelka podle předpisu Šu 56 odstavec první písm. d) téhož vlád. nař. povinna, aby uhelný mouř, podáváný jí k dopravě, takto označila.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Přisvědčiti sluší odvolacímu soudu, že žalovaný byl dle čl. 344 a 282 obch. zák. povinen, by odesílaje mouř drahou, dbal opatrnosti řádného obchodníka, při čemž ručí dle Šu 1313 a) obč. zák. i za zavinění třetích osob, kterých při tom použil. Byla-li povinná péče řádného obchodníka zachována či porušena, závisí od okolností každého jednotlivého případu. Dozajista náleží odesílateli, by nákladní list vyplnil způsobem předepsaným, za škodu, která by v adným vypíněním nákladního listu žalobci byla vzešla, ručil by žalovaný. Nelze však souhlasiti s odvolacím soudem, že tarifní vyhláška čís. 70 ze dne 8. dubna 1922 uložila odesílateli za povinnost, by při zasílání uhelného mouřu uvedl velikost zrna v nákladním listu. Tímto tarifním předpisem byla poskytnuta průmyslovým závodům, zařízeným na otop mouřem sleva na dovozném pro uhelný mouř zrna menšího než 5 mm, a sice zavázala se dráha vrátiti, prokáže-li se, že v roce 1922 průmyslový závod odebral aspoň 100 tun takového mouřu, 25 procent placeného dovozného, při čemž dle všeobecných předpisu jest třeba i dovoz mouřu i placené dovozné prokázati nákladními listy. Uplatnění nároku na slevu závisí na vůli průmyslového závodu. Nebylo předepsáno, by při zasílání mouřu bylo v nákladním listu vždy uvedeno, jakého jest zrna, ale náleželo ovšem průmyslovému závodu, který chtěl činiti nárok na slevu, by se postaral o vyznačení zrna již v nákladním listu. V tomto případě bylo to věci žalobcovou, neboť on žádal za slevu. Žalovanému nelze to ukládati za povinnost. Mezi stranami nebylo smluveno, že žalovaný prodává a žalobce kupuje mouř pod 5 mm. Naopak byl položen důraz na to, že mouř má býti zrnitý, a, jelikož na šachtě, z níž měl býti dodán, byl vyráběn kromě mouřu o zrně 5 mm i mouř se zrnem 7 mm, vyhovovalo spíše dodání tohoto zrnitějšího mouřu objednavce. Žalovaný mohl dle smlouvy dodati mouř obojí, při dodání mouřu o zrně 7 mm, nebyl by měl žalobce vůbec nároku na slevu dovozného proti dráze. Že byl do-

dán moudr výhradně o 5 mm, stalo se náhodou a jen náhodou se tedy stalo, že žalobci vůbec vzešel nárok na slevu. Žalobce nikdy neoznámil žalovanému, že pro případ takové náhody se bude domáhati slevy, a neudělil mu žádného na slevu se vztahujícího příkazu. Zavinění žalovaného by bylo možno spatřovati za tohoto stavu věci pouze v tom, že nepočítal sám s možností takové náhody a s možným pozdějším rozhodnutím žalobce, domáhati se slevy na dovozném. To by však byla již přemíra opatrnosti, přesahující daleko péči, uloženou řádnému obchodníku při plnění smluvených obchodů ve prospěch druhé strany. Odporovalo by zásadám obchodní poctivosti a důvěry, by žalobce, opomenuv sám včas učiniti opatření, potřebná k využitkování nového tarifního předpisu, mohl přesunouti následky tohoto opomenutí na svého smluvníka a ukládal mu takto povinnost větší péče, o zvláštní se smlouvou přímo nesouvisející zájmy žalobcovy, než jimi žalobce sám věnoval. Neprávem poukazuje žalobce i odvolací soud v té příčině na to, že žalovaný jest obchodníkem uhlím a proto povinen znáti tarifní předpisy o dopravě uhlí. Nehledíc k tomu, že sleva na dovozném byla poskytnuta ve prospěch průmyslových závodů, zařízených na otop moudrem, a nikoliv ve prospěch obchodníků uhlím, takže nikoliv žalovaný, nýbrž žalobce měl na ní zájem, mohla by podrobná znalost tarifních předpisů, přesahující míru, každému obchodníku potřebnou, býti požadována sice od speditera, jenž za úplatu obstarává na cizí účet dopravu zboží (§ 1299 obč. zák., čl. 379 obch. zák.), nikoli však od žalovaného, jenž byl ku žalobci jen v poměru prodatele ke kupiteli a byl podle čl. 344 a 282 obch. zák. povinen zachovati jen obyčejnou bedlivost řádného obchodníka. K této bedlivosti náleží jen znalost všeobecných tarifních předpisů a žalovaný osvědčil ji dostatečně tím, že prodané zboží označil na nákladním listu názvem, na němž dle tarifu jest závislá všeobecná sleva sazby. Že by k pečlivosti řádného obchodníka náležela také znalost všech speciálních, časově omezených a jen pro některé jeho odběratele význam majících tarifních předpisů, nelze uznati.

Čís. 3958.

Žaloba dle čl. XLII. uv. zák. k c. ř. s.

Na tom, kdo se domáhá vyjevovací přísahy o jmění, jest, by osvědčil, že jest tu skutečně nějaké jmění.

(Rozh. ze dne 11. června 1924, Rv I 504/24.)

Žalobě, domáhající se na žalovaných, by udali, co jest jim známo o jmění po Antonínu S-ovi, a, by složili přísahu o tom, že jejich údaje jsou správné, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že se uchyluje od zjištění první stolice, nemaje prokázáno, že tu byl nějaký majetek po Antonínu S-ovi,